

Kultur og katastrofe: En analyse af risikoforvaltning i Aceh efter tsunamien

*Af projektleder post.doc. Kåre Jansbøl, Institut for Antropologi,
Københavns Universitet*

Projektets formål og aktiviteter

Den 26. december 2004 ramte flere jordskælv og en tsunami landene omkring det Indiske Ocean. Af de 230.000 mennesker, som omkom, boede 137.000 i den indonesiske delstat Aceh. Da tsunamien ramte, var der i Aceh borgerkrig mellem den indonesiske hær og oprørs- eller frihedsbevægelsen GAM. Umiddelbart efter tsunamien ophørte borgerkrigen, og verdens hidtil største nødhjælpsindsats blev sat ind. Indonesien er det land i verden, hvor der bor flest muslimer, idet 87 % af de godt 220 millioner indonesere er muslimer. I Aceh er tæt på 100 % muslimer, og den muslimske lovgivning sharia gælder på en række områder.

På grund af vanskeligheder med at opnå forskningstilladelse til Nicobarerne er det oprindelige projekt efter aftale med Bikubenfonden revideret. Det planlagte feltarbejde på Nicobarerne er således flyttet omkring 300 kilometer sydpå til Aceh.

Formålet med projektet er at undersøge acehnesernes opfattelse og håndtering af risiko efter tsunamien. Har tsunamien ført til forandrede opfattelser og håndteringer af risici - og i givet fald på hvilke måder? Der fokuseres på de sammenhænge mellem hverdagsliv, politik og religion, som statslig administration, internationalt nødhjælpsarbejde, religiøse institutioner og lokale lægfolk skaber.

Metodisk benyttes antropologisk feltarbejde, som primært kommer til at foregå i Acehs største by, Banda Aceh. Jeg har i 2007 udført en måneds feltarbejde, hvor jeg var på rundtur og så på ødelæggelserne og genopbygningen i de fleste berørte områder. Derudover tilbragte jeg 14 dage med feltarbejde i Banda Aceh. Fra februar til august 2008 udfører jeg yderligere seks måneders feltarbejde.

På det udførte feltarbejde fik jeg etableret kontakt til en række aktører, som bliver vigtige i det kommende feltarbejde:

- Forskere på universitetet i Banda Aceh: Vi aftalte at arbejde sammen om forskning og undervisning, når jeg kommer tilbage.
- To dygtige assistenter: De hjælper med tolkning, indlogering og lignende praktiske opgaver og vil blive nogle af mine vigtigste informanter.
- Imamer fra den største moské i Banda Aceh: De ansatte

I Meulaboh var vandet en morgen steget ualmindeligt meget, og folk samledes og talte bekymret om betydningen af fænomenet. Fotos fra feltarbejdet i maj 2007. Foto: Kåre Jansbøl

Øverst: Suganda foran resterne af sit hus to dage efter tsunamien. Jeg interviewede Suganda. Billedet er taget af hans nevø. Nederst: I baggrunden ser man Sugandas gamle hus. Foran står det nybyggede hus, der er på de 35 m², som er standarden. Der var mange variationer i, hvordan husene blev bygget. Denne type omtalte flere som 'flot'. Det flotte hænger nok delvist sammen med de to tage, hvilket man ser på mange bygninger. Sugandas gamle hus har, som man kan se, også to tage. Foto: Kåre Jansbøl

ved moskéen er i gang med at fremskaffe bandede optagelser af imamernes fredagsbønner fra tiden umiddelbart efter tsunamien. Sammen med interviews med imamer skal disse bånd bruges til at analysere imamernes forståelse af bl.a. risiko, islam og politik.

- Administrativ enhed for landsbyen Kutaraja, der er et af de områder, som Banda Aceh er inddelt i. Denne administrative enhed står for de praktiske opgaver i forbindelse med formidling af nødhjælpsarbejdet til beboerne i landsbyen. Jeg kommer til at følge de konflikter og sager, som opstår i forbindelse med nødhjælpsarbejdet i denne landsby.
- PRR (Program Rekonstruksi Rumah-Rumah), som er den statslige institution, der står for den overordnede organisering af nødhjælpsarbejdet. Her har jeg talt med en kulturmedarbejder, og jeg vil komme til at tale med ham eller en anden senere.
- Irsk Røde Kors, som er en af de mange nødhjælpsorganisationer, der arbejder i Aceh. Jeg fulgte nogle af deres medarbejders arbejdsdag og vil i det kommende feltarbejde fortsætte hermed.
- Jeg fik etableret mulighed for at bosætte mig i Kutaraja, hvor jeg vil følge med i dagliglivet og interviewe flere af beboerne.

Resultater fra projektet vil blive publiceret i et internationalt peer-reviewed, antropologisk tidsskrift, et internationalt peer-reviewed regionalt tidsskrift samt et dansksproget tidsskrift.